

หลักการและเหตุผล

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ถือเป็นแหล่งรวบรวมผลงานทางวิชาการ และองค์ความรู้ที่สำคัญ เนื่องจากเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนา ความคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนความเคลื่อนไหวในแง่มุมต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย

ในการนี้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคม และการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคม และการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่

หมายเหตุ

1. บทความทุกบทความได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) จากภายนอกมหาวิทยาลัย และบทความที่ส่งถึงกองบรรณาธิการ ขอสงวนสิทธิ์จะไม่ส่งคืน
2. บทความ ข้อความภาพประกอบ และตารางใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และไม่ใช้ความรับผิดชอบของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
3. บทความจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างพิจารณาของวารสารฉบับอื่น หากตรวจสอบพบว่าการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

การจัดพิมพ์ ปีละ 3 ครั้ง ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)
ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม)

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2562)

ชื่อ วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
(Nakhon Lampang Buddhist College's Journal)
ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (กันยายน 2562 – ธันวาคม 2562)
Volume 8 No.3 (September 2019 – December 2019)
ISSN 2350-9953 (Print)
ISSN 2672-9830 (Online)

ที่ปรึกษา

พระราชปริยัติกวี,ศ.ดร.	อธิการบดี	พระโสภณวชิราภรณ์	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการ
พระเทพพรเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร		ต่างประเทศ
พระสุวรณ์เมธาภรณ์, ผศ.	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป
พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน และพัฒนา	พระราชเขมากร,รศ.ดร.	รองอธิการบดีวิทยาเขตแพร่
พระเทพเวที, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต	พระครูปริยัติกิตติธำรง,รศ.ดร.	คณบดีคณะสังคมศาสตร์
พระครูโสภณพุทธิศาสตร์, ผศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่าย ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	พระราชธรรมมาลังการ	ที่ปรึกษาผู้อำนวยการวิทยาลัย สงฆ์นครลำปาง

บรรณาธิการ พระมหาภาณุวัฒน์ ปฎิภาณเมธี, ผศ.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ อาจารย์ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์

กองบรรณาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.สุทธิพร สายทอง
ผศ.เกศรา สว่างวงศ์
ดร.จีระศักดิ์ บันล้า
ดร.สมจันท์ ศรีปรัชยานนท์
ดร.ภัทรเดช บัญญาธนาตุล

หน่วยงานภายนอก

รศ.วิภาวรรณ บุญจรรย์
รศ.อุมาภรณ์ คงอุไร
ผศ.ดร.ชัชวาล แอร์มหล้า
ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร
ผศ.ดร.วีระ เลิศสมพร
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด
ผศ.ชนากร สังเขป
ผศ.บุรินทร์ รุจจนพันธ์ุ
ผศ.ดร.รักษ์ศรี เกียรติบุตร
ผศ.ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา
ดร.กฤษณพันธ์ุ เฟิงศรี
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยเนชั่น
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ออกแบบปก พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปัญญา, ดร.

นิติกร อาจารย์พรณรงค์ บวรชัยธรรม อาจารย์พาคินทร์ พิทยะลีพงษ์

เว็บไซต์: journal.mculampang.com; อีเมล: journal_mcu_lp@hotmail.com

สำนักงาน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

เลขที่ 662 หมู่ 2 ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 52130

โทรศัพท์/โทรสาร 0 5420 9454

จำนวนที่พิมพ์: 500 เล่ม

ที่พิมพ์: บอຍการพิมพ์ 33 ถนนสนามบิน ตำบลหัวเวียง อำเภอเมือง จังหวัดปาง โทร. 08 1026 1140

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ
วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

1. พระชยานันทมุนี, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
2. พระครูสิริปริยัตยานุศาสตร์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
3. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญญา, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. พระครูวิมลศิลป์กิจ, ผศ.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่
5. พระมหานันทวิทย์ ชีรภาโท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปัญญา, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
8. ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
10. รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
11. รศ.ดร.ชาติชาย พิทักษ์ชนาคม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
12. รศ.ดร.ธีรยุทธ พึ่งเพียร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
13. รศ.ดร.วันชัย พลเมืองดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
14. รศ.พูนทรัพย์ เกตุวีระพงศ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
15. รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช่วง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
16. ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
17. ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
18. ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
19. ผศ.ดร.อัครเดช พรหมกัลป์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
20. ผศ.ดร.ฐิติวุฒิ มั่นมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
21. ผศ.ดร.อนุวัติ กระสังข์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
22. ผศ.ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
23. ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
24. ผศ.ดร.ดวงเพชร สมศรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
25. ผศ.ดร.สมควร นียมวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

26. ผศ.ดร.กมลาส ภูวนาธิฏ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
27. ดร.ลำพอง กลมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
28. ดร.สุวัฒน์ รักขันโท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
29. ดร.ภารดี พูลประภาเอี่ยมเจริญ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
30. ดร.พงษ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

1. พระครูอุทัยธรรมภาวิวัฒน์, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. พระครูปลัดสุราษฎร์ จันทมโม, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
3. พระศรีวินญาณารณ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. ศ.เกียรติคุณ ดร.สุมานพ ศิวารัตน์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
5. รศ.ดร.สุวิญ รัตต์ชัย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. รศ.วิภาวรรณ ปัญจรัตน์	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
7. รศ.อุมาภรณ์ คงอุไร	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
8. รศ.ดร.บุญทวารณ วังวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
9. รศ.ดร.นัยทิยา น้อยจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
10. รศ.ดร.สุธี ประศาสน์เศรษฐ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
11. ผศ.ดร.วศิน ปัญญาวุธตระกูล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
12. ผศ.จริยา วิไลวรรณ	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
13. ผศ.ดร.ชัชวาล แอ่อมหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
14. ผศ.ดร.วีระ เลิศสมพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
15. ผศ.ดร.ธนกร สิริสุคันธา	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
16. ผศ.ดร.สาทร ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
17. ผศ.ดร.รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
18. ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
19. ผศ.ดร.สุริยา สัมจันทร์	มหาวิทยาลัยพะเยา
20. ผศ.ดร.กีรวัฒน์ นนทะโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
21. ผศ.ดร.ชูวงศ์ อุบาลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
22. ผศ.ดร.ประชัน ชะชิกุล	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
23. ผศ.ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
24. ผศ.ดร.รักษ์ศรี เกียรติบุตร	มหาวิทยาลัยพะเยา
25. ผศ.ทรงวุฒิ ศรีวิล	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

26. ผศ.ธนากร สังเขป	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
27. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงษ์สานต์	มหาวิทยาลัยบูรพา
28. ผศ.ดร.วีรวิทย์ ปิยนนทศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
29. ผศ.ดร.ฐานิดา บุญวรรณ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
30. ดร.พัฒนา นาคทอง	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
31. ดร.ประชัน ชะชิกุล	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
32. ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
33. ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
34. ดร.จิระพงศ์ เรืองกุน	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
35. ดร.ประสงค์ พรหมศรี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
36. ดร.สุวัจ्ฐ์ แลสันกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
37. ดร.ธีรรัตน์ บุญกณะ	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
38. ดร.ชัยณรงค์ เครือนวน	มหาวิทยาลัยบูรพา
39. ดร.นิชภา โมราถบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
40. ดร.กฤษณพันธ์ เฟื่องศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
41. ดร.อนุกุล ศิริพันธ์	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
42. อาจารย์วัชรภรณ์ ลวดลาย	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
43. อาจารย์รัชชชัย ทำทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
44. อาจารย์ฐาปกรณ์ เครือระยา	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

อนุโมทนาภคา

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2562) เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนานำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในสังคม การนำเสนอผลงานทางด้านวิชาการ เป็นอีกช่องทางหนึ่งในด้านเผยแพร่ ความรู้ ความสามารถ ทางด้านการบริการวิชาการแก่สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ในโลกยุคปัจจุบัน เป็นโลกยุคของการแข่งขัน แสวงหาเฉพาะประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ดังนั้นการส่งเสริมให้มีการนำหลักการและวิธีการของพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งในการช่วยลดความขัดแย้ง ความเห็นต่างทางด้านความคิด ซึ่งมักจะมองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นหลักการส่งเสริมให้มีการบูรณาการหลักการและวิธีการทางพระพุทธศาสนาเข้ากับการเรียนการสอน อาทิเช่น การจัดการเรียนการสอนพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ การศึกษา และการบริหารองค์กรภาครัฐ จึงเป็นการเหมาะสมและสมควรอย่างยิ่ง ซึ่งตรงกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยคือ “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”

วารสารฉบับนี้เป็นวารสารที่เปิดโอกาสให้คณาจารย์ นิสิต และผู้ที่สนใจได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์และองค์ความรู้ทางวิชาการ รวมไปถึงประสบการณ์ในการศึกษาวิจัย ในประเด็นหัวข้อการบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จด้านวิชาการ และการสืบทอดพระพุทธศาสนา ให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป

ในนามของวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ขออนุโมทนาขอบคุณ คณะผู้จัดทำวารสาร และนักวิชาการทุกรูปทุกท่านที่ได้เขียนบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์ลงวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

พระมหาภาณววัฒน์ ปฎิภาณเมธี, ผศ.
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปางฉบับนี้ ได้จัดพิมพ์เป็นปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2562) อย่างต่อเนื่องกัน โดยมีผู้ให้ความสนใจและสอบถามถึงความคืบหน้าของบทความเป็นจำนวนมาก โดยวารสารฉบับนี้ได้รับเกียรติจากคณาจารย์ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งภายในและภายนอก นำเสนอบทความมาตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งทางกองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ขอขอบพระคุณทั้งผู้ที่สนใจเข้ามาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานและผู้อ่านที่สนใจวารสารฉบับนี้ มา ณ โอกาสนี้

สำหรับวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มีบทความประจำฉบับนี้ นำเสนอทั้งสิ้น 22 บทความ ประกอบด้วย

บทความที่หนึ่ง บทความของ พระราชปฏิญาณโกศล และภคตสุชิน พลเสน เรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” เป็นบทความที่กล่าวถึง หลักธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของนักศึกษาโดยใช้พุทธศาสนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการพัฒนาในด้านกายใจ เพื่อให้ประสบความสำเร็จและความสุขในชีวิต โดยการใช้หลักจริยธรรม สุจริตธรรม กัลยาณมิตตธรรม เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และหลักความพอเพียง แยกตามหลักธรรมทั้ง 4 คือ 1. หลักอุฏฐานสัมปทา 2. หลักอารักขสัมปทา 3. หลักกัลยาณมิตตดา และ 4. หลักสมชิวิตา

บทความที่สอง บทความของ ไพรัช พันชมพู่, จุรี สายจันเจียม และเนาวรัตน์ ผดุงกิจ เรื่อง “การนำหลักอริยทรัพย์ 7 ไปใช้ในการสร้างความปรองดองของประชาชน จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก” เป็นบทความที่กล่าวถึง การนำหลักอริยทรัพย์ 7 ไปใช้ในการสร้างความปรองดองของประชาชน จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมิติทางการเมือง (Political Dimension) รองลงมาคือ ด้านมิติทางสังคม (Social Dimension) และ ด้านมิติทางเศรษฐกิจ (Economical Dimension) ส่วนปัญหา สาเหตุ การนำหลักอริยทรัพย์ 7 ไปใช้ในการสร้างความปรองดองของประชาชน ได้แก่ 1) ด้านมิติทางการเมือง (Political Dimension) 2) ด้านมิติทางเศรษฐกิจ (Economical Dimension) และ 3) ด้านมิติทางสังคม (Social Dimension)

บทความที่สาม บทความของ อนันต์ อุปสอด และศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์ เรื่อง “คัมภีร์โบราณนครลำปาง: หลักปฏิบัติและกระบวนการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรม” เป็นบทความที่กล่าวถึง คัมภีร์โบราณล้านนา เป็นคัมภีร์ที่แต่งขึ้นด้วยภาษาล้านนา ส่วนใหญ่เป็นการบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับหลักคำสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและความเป็นไปของบ้านเมือง จากการศึกษาคัมภีร์ดังกล่าวผู้วิจัยได้ค้นพบคัมภีร์คำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่สำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 เรื่อง ปมาชธรรม (พระทศิล) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องถึงผู้ประพาส ล่วงละเมิดพุทธบัญญัติมีกรรมอันลามก หลอกหลวงชาวบ้าน มีความประพฤติสกปรก นำรังเกียจ และบุคคลผู้ทศิลนั้น เมื่อตายไปย่อมเข้าถึง อบาย ทุกคติ วินินาต นรก แต่ถ้าใครเป็นผู้รักษาศีลที่ดี ก็จะได้รับอานิสงส์ของศีล เรื่องที่ 2 สามบั้งสามแก้ว เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องถึง ปริศนาธรรมคำสอน 6 ข้อ 1) สนุกสนานอน 2) เมียวนอนอย่า ยื่น 3) โอนเฝ้าหื้อเห็น 4) เหม็นหื้อรู้ 5) นอนสูงหื้อนอนต่ำ 6) นอนต่ำหื้อนอนหงาย และเรื่องที่ 3 ธรรมดาสอนโลก เป็นเรื่องที่ต้องการสื่อสารการใช้ชีวิตประจำวัน การคบมิตร การสร้างบ้านเรือน และวิธีการปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยชี้ให้เห็นว่าถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติตามจะเกิดความเดือดร้อน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2562)

บทความที่สี่ บทความของ พระพิเชษฐพล สุวณฺเณรูป, พระมหากิริติ วรกิตติ และพระครูปลัดอุทัย รตนปญโญ เรื่อง “กระบวนการเรียนรู้และการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมในคัมภีร์โบราณนครลำปางสู่สถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง” เป็นบทความที่กล่าวถึง กระบวนการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมตามหลักคำสอนในคัมภีร์โบราณนครลำปาง ในงานวิจัยนี้ กำหนดเอาคัมภีร์ 3 ฉบับ ได้แก่ เรื่องปมาทธรรม, เรื่องสามปั้ง สามแก้ว และเรื่องธรรมดาสอนโลก และรวบรวมเป็นชุดความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมในคัมภีร์โบราณนครลำปางของสถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง ผ่านการจัดกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสวดมนต์ นั่งสมาธิ ฟังบรรยาย ถาม-ตอบ ปัญญากรรม คำสอนในคัมภีร์โบราณทั้งสามเรื่อง สามารถนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมในสถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 แบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน ด้านที่ 2 หลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันหรือมารยาททางสังคม ด้านที่ 3 ความเชื่อทางศาสนา จากคำสอนที่ปรากฏในคัมภีร์ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นชุดความรู้เพื่อการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมในสถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง

บทความที่ห้า บทความของ ประเวศ วัฒนาแก้ว, กฤตสุขชิน พลเสน และสิริพร ครองชีพ เรื่อง “ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการปฏิบัติธรรม ในรายวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน (GS 2006) สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย” เป็นบทความที่กล่าวถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติธรรมในรายวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน (GS 2006) สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาพระพุทธศาสนาและปรัชญาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา ได้เสนอปัญหา คือ เนื้อหารายวิชาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนามีเนื้อหาที่ยากมาก และมีเนื้อหาบางรายวิชาไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในปัจจุบัน สามารถนำไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิต

บทความที่หก บทความของ เตชภณ ทองเต็ม และจิรพันธ์ แก้วมา เรื่อง “ความรู้ด้านการบริโภคอาหารของพระภิกษุสงฆ์ในจังหวัดศรีสะเกษ” เป็นบทความที่กล่าวถึง ความรู้ด้านการบริโภคอาหารของพระภิกษุสงฆ์ในจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า พระภิกษุสงฆ์มีความรู้ด้านการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 9.82$ จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน, S.D. = 1.91) เมื่อจำแนกตามระดับคะแนนความรู้ด้านการบริโภคอาหาร พบว่า พระภิกษุสงฆ์มีความรู้ในระดับไม่ต่ำ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.02 รองลงมา มีความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.48 และมีความรู้ในระดับต่ำ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.50 ตามลำดับ จากผลการศึกษา ควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้และการปฏิบัติในด้านการบริโภคอาหารสำหรับพระภิกษุสงฆ์ที่ไม่ขัดกับหลักพระพุทธศาสนา

บทความที่เจ็ด บทความของ ฐาปนกรณ อ่วมสถิตย์ และพรทิพย์ ช่วยเพล เรื่อง “ปัญหาสังฆทานสำเร็จรูป” เป็นบทความที่กล่าวถึง พระสงฆ์ฉันเครื่องดื่มในสังฆทานสำเร็จรูปไม่ได้ ปริมาณเครื่องดื่มชนิดผงพร้อมชงไม่ได้มาตรฐาน ยารักษาโรคหมดอายุ ไฟฉายไร้คุณภาพ ผ้าไตรจีวร ผ้าอาบน้ำฝน มีขนาดไม่ได้มาตรฐาน การถวายพระพุทธรูปองค์เล็กที่ไม่เหมาะสม รูปและเทียนมีมากเกินความจำเป็นและไม่ได้มาตรฐาน กระดาษหิซชูคุณภาพต่ำ ขาดแคลนอุปกรณ์ทำความสะอาด ขาดแคลนอาหารสัตว์ ต้องการรอกเท้า

ที่มีคุณภาพ และต้องการสายงานที่ได้มาตรฐาน ฉะนั้นการถวายสังฆทานสำเร็จรูปควรคำนึงถึงปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของพระสงฆ์หรือทางวัดเป็นสำคัญ เพื่อที่พระสงฆ์จะนำเครื่องสังฆทานดังกล่าวไปใช้งานได้จริงในยุคปัจจุบัน

บทความที่แปด บทความของ พระใบฎีกาเอกวัฒน์ ธรรมานนโท (เป็งปลุก) และจรัสศักดิ์ บันลำ เรื่อง “การจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเชิงพุทธบูรณาการตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง” เป็นบทความที่กล่าวถึง การจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเชิงพุทธบูรณาการ ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง มีการนำหลักสมัชชีวิตมาเป็นฐานดำเนินการ โดยการจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงมีการรณรงค์ให้ประชาชนรู้จักใช้จ่ายพอประมาณ มีความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นมีการนำหลักสัจจะมาเป็นฐานดำเนินการ โดยผู้จัดการศูนย์ประพุดิตตนเป็นคนมีสัจจะ เพื่อให้ประชาชนมีความไว้วางใจในการทำงานและบริหารงบประมาณในศูนย์ มีการนำหลักอรรถจริยามาเป็นฐานดำเนินการ โดยคณะกรรมการศูนย์ มีการจัดฐานการเรียนรู้ มีกิจกรรม และมีสื่อประกอบการเรียนรู้ไว้ประจำฐาน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ เสริมทักษะชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนำหลักพาหุสัจจะมาเป็นฐานดำเนินการ โดยผู้นำมีความรู้ความสามารถ และมีภาวะผู้นำ สามารถจัดคนเข้าทำงานในศูนย์ฯ ได้เหมาะสมกับงานในแต่ละตำแหน่ง

บทความที่เก้า บทความของ รัชศรี เกียรติบุตร เรื่อง “การพัฒนาพฤติกรรมไม่เผาในพื้นที่ลุ่มเสี่ยงตำบลแม่กาจังหวัดพะเยา” เป็นบทความที่กล่าวถึง ปัญหาของเกษตรกรด้านการเผาทำลายวัชพืชและวัสดุทางการเกษตร ตลอดจนผลของการนำนโยบายของรัฐบาลด้านการแก้ปัญหาหมอกควันและไฟป่าจากการเผาไหม้ในพื้นที่เกษตร และพัฒนาหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ในการสร้างพฤติกรรมไม่เผาในพื้นที่ลุ่มเสี่ยงตำบลแม่กา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.2 ใช้วิธีการเผาตอซังพืชเพื่อกำจัดวัชวัสดุทางการเกษตรที่ไม่ต้องการ เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายและไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ร้อยละ 44.5 เห็นความสำคัญของการทำปุ๋ยหมักจากวัสดุทางการเกษตรเพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ และร้อยละ 31 ต้องการให้ภาครัฐจัดอบรมการผลิตปุ๋ยและอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุน สำหรับค่าเฉลี่ยการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติด้านการแก้ปัญหาหมอกควันและไฟป่าจากการเผาไหม้ในพื้นที่เกษตรในภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรเห็นด้วยกับมาตรการงดเผา 60 วันในระดับมากที่สุด

บทความที่สิบ บทความของ ชานิกา ฉัตรสูงเนิน และคณะ เรื่อง “การศึกษาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคเหนือ (เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน ลำพูนลำปาง เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน)” เป็นบทความที่กล่าวถึง การสร้างการรับรู้ ข้อมูลทางการท่องเที่ยวของชุมชนและให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้เพิ่มของชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตวัฒนธรรมและความคิด สร้างสรรค์ แปลงเป็นรายได้ ตลอดจน ชุมชนได้เกิดการส่งเสริม การจัดการด้านการท่องเที่ยวบนพื้นฐานการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเส้นทาง “Northalgia” เรื่องราวของชุมชนว่าด้วยวิถีชีวิต ภูมิปัญญา การส่งต่อทรัพย์สินทางวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยว

บทความที่สิบเอ็ด บทความของ พระชลญาณมุนี เรื่อง “วิถีชีวิตท่ามกลางสังคมและวัฒนธรรมมลายูของแรงงานไทย” เป็นบทความที่กล่าวถึง แรงงานไทยในบรูไนมีความต้องการไปทำงานหารายได้สาเหตุที่ทำให้แรงงานไทยไปทำงานในประเทศบรูไน แรงผลักดันที่สำคัญมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประเทศ

บรูไนก็เป็นหนึ่งในประเทศที่กลุ่มแรงงานไทยต้องการที่จะเข้าไปขายแรงงาน เนื่องจากมีเศรษฐกิจที่ดี และค่าตอบแทนสูงกว่าประเทศไทย การดำรงชีวิตอยู่ในประเทศบรูไนมีกฎระเบียบรวมถึงข้อห้ามที่เคร่งครัด ศาสนาอิสลามมีบทบาทมากในการกำหนดพฤติกรรมทางสังคม บ้านเมืองจะอยู่ในความสงบสุขเป็นระเบียบ การปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ใช้แรงงาน สามารถแบ่งได้ ดังนี้ ระยะเวลาเริ่มต้นของการย้ายถิ่น ผู้ใช้แรงงานตัดสินใจเดินทางไปทำงานต่างประเทศด้วยแรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจ ด้วยความหวังว่าจะได้รับโอกาสทางการเงินที่มากกว่าการทำงานในประเทศไทย โดยผู้ใช้แรงงานมีความรู้สึกวิตกกังวลถึงความเป็นอยู่ในต่างประเทศ เนื่องจากไม่สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น จึงทำให้ระยะนี้เกิดภาวะที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล ระยะที่ 2 การปรับตัวเข้ากับประเทศปลายทาง ผู้ใช้แรงงานข้ามผ่านการตื่นตาตื่นใจ (Honeymoon Stage) เนื่องจากแรงงานไทยย้ายถิ่นเดินทางมายังต่างประเทศด้วยความจำเป็นและความกดดันทางเศรษฐกิจ และเมื่อเดินทางมาถึงประเทศปลายทางแล้ว แรงงานไม่มีโอกาสได้ประสพกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในประเทศปลายทางมากนัก

บทความที่สิบสอง บทความของ ณัฐดนัย แก้วโพนงาม เรื่อง **“การพัฒนาเมืองโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิให้น่าอยู่”** เป็นบทความที่กล่าวถึง ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตำบลนาฝาย ตำบลนาเสียว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมชนบทไปสู่สังคมเมืองเนื่องจากเป็นแหล่งที่ตั้งของสถานศึกษาคือมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีการอพยพของประชากรต่างถิ่นมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะนักศึกษา มีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น จากแต่เดิมที่เป็นเพียงสังคมชนบททำการเกษตร การขยายตัวของชุมชนเป็นชุมชนเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วแต่ขาดการวางแผนการพัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เนื่องจากไม่มีหน่วยงานให้ความสนใจและใส่ใจในปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะเป็นการวางผังเมือง ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาถนนชำรุด ไม่มีท่อระบายน้ำเสีย ปัญหากระแสไฟฟ้าดับบ่อยและอีกหลาย ๆ ปัญหาที่ขาดการแก้ไขและนับวันปัญหาจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านยาเสพติด อาชญากรรมในชุมชนโดยรอบด้วย ถ้าหากมีการวางแผนการพัฒนาเมืองและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

บทความที่สิบสาม บทความของ ชีระวัฒน์ แก้วลังกา เรื่อง **“ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”** เป็นบทความที่กล่าวถึง ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ด้านการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ล้วนส่งผลทางบวกต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้งสิ้น รัฐบาลควรกำหนดให้สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการเรียนการสอนในด้านความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยเป็นวิชาหลักในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้สามรถพูดคุยสนทนาในประเด็นทางการเมืองทั้งในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในเวทีหรือสถานที่ต่างๆ และต้องสร้างกิจกรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้มีความสม่ำเสมอและเป็นอิสระโดยไม่ปิดกั้น จะทำให้การพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศเป็นไปอย่างมีระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

บทความที่สิบสี่ บทความของ เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ เรื่อง **“การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนด้วยเครือข่ายชุมชนปราชญ์ชาวบ้านโดยวิธีเสริมต่อการ**

เรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา เป็นบทความที่กล่าวถึง หลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชาการอ่านและการเขียนด้วยเครือข่ายชุมชนปราชญ์ชาวบ้านในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รายวิชาการอ่านและการเขียนด้วยเครือข่ายชุมชนปราชญ์ชาวบ้านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมและแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาการอ่านและการเขียนด้วยเครือข่ายชุมชนปราชญ์ชาวบ้าน โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

บทความที่สิบห้า บทความของ จิรนนท์ บุญลวง และศานิตย์ ศรีคุณ เรื่อง **“การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”** เป็นบทความที่กล่าวถึง แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักกรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพโดยรวม E_1/E_2 เท่ากับ 76.97/77.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักกรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 73.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

บทความที่สิบหก บทความของ นิถุมล ทานาค และ ศักดิ์ชัย นาคนก เรื่อง **“ปัจจัยการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารแห่งหนึ่ง”** เป็นบทความที่กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยประเภทสินเชื่อเคหะ พบว่า ความสามารถในการชำระหนี้ หลักประกัน และระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคาร มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยประเภทสินเชื่อบุคคล พบว่า หลักประกัน การชำระคืน และการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการพิจารณาการให้สินเชื่อกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยประเภทสินเชื่อตามโครงการนโยบายรัฐ พบว่า หลักประกัน ภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย และการอำนวยความสะดวกของธนาคาร มีความสัมพันธ์กับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทความที่สิบเจ็ด บทความของ รัชณี วิเศษประสิทธิ์ เรื่อง **“สภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลในกรณีเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหาร: ศึกษากรณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์”** เป็นบทความที่กล่าวถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลในกรณีเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหาร โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารท้องถิ่นนำไปสู่ประเด็นปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลทั้งด้านการวางแผนอัตรากำลัง การบรรจุแต่งตั้ง การกำกับปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากร ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลและ

ผลกระทบด้านอื่นๆ โดยข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ควรนำบทลงโทษมาบังคับใช้อย่างจริงจัง กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายงานภายใต้มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ทบทวนระเบียบหลักเกณฑ์เพื่อลดทอนอำนาจในแทรกแซงกระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารท้องถิ่น

บทความที่สืบแปด บทความของ พระสิทธิศักดิ์ พรหมสิทธิ์ และคณะ เรื่อง **“แนวทางการจัดการศึกษาของศาสนทายาทในบริบทของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”** เป็นบทความที่กล่าวถึง การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของประเทศชาติ พระพุทธศาสนาเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการศึกษา แต่เดิมวัดเป็นแหล่งที่มาของการศึกษา พระเป็นครูสอนให้การศึกษาในด้านต่างๆ วัดจึงเป็นแหล่งพัฒนาการศึกษาของไทยมาตั้งแต่อดีตกาล และมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาประชาชนในชาติให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างสงบสุข สังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมที่นับถือพระพุทธศาสนา การปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอาพระพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยนำเอาการเรียนการสอนพระพุทธศาสนามาประยุกต์ให้สัมพันธ์กลมกลืนไปกับวิชาต่างๆ ที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ

บทความที่สิบเก้า บทความของ สมจันท์ ศรีปรัชยานนท์, พระมหากิริติ วรจิตติ และ ปาณิสรา เทพรักษ์ เรื่อง **“เป้าหมายและชีวิตตามช่วงวัยตามแบบสุภาสิตล้านนา”** เป็นบทความที่กล่าวถึง ชีวิตตามวัฒนธรรมช่วงวัยตามแบบสุภาสิตล้านนาจากการขุดเกลากทางสังคมและเป็นวิถีชีวิตที่บ่งบอกถึงเป้าหมายกิจกรรมและการปฏิบัติตามช่วงวัยสามารถแบ่งเป้าหมายชีวิตได้ 3 ช่วงวัย คือ ปฐมวัย วัยแรกเริ่มแห่งมนุษย์ที่มุ่งเน้นความสุข ความสนุกสนาน ตระหนักความสุขจากตนเองมากกว่าคนอื่น ช่วงมัชฌิมวัย เป็นช่วงชีวิตที่ต้องการความมั่นคง ตั้งตนชอบ แสวงหาความสุขที่เป็นทิฏฐธัมมิกัตถะประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ชยันหมั่นเพียรที่จะแสวงหาทรัพย์สินเพื่อประโยชน์สุข และช่วงปัจฉิมวัย เป็นช่วงวัยที่จะต้องเข้าใจสังขารแห่งสังขารตามหลักสามัญลักษณ์ะ คือ อนิจจัง ทุกขังและอนัตตา ตั้งตนและแสวงหาความสุขในเบื้องหน้าด้วยการให้ทาน รักษาศีลและเจริญภาวนาในการพัฒนาตนเองให้เข้าใจถึงแก่นแท้แห่งชีวิตที่ประกอบด้วยปัญญา มุ่งหวังความสุขในสัมปรายภพเบื้องหน้าอันมีสวรรค์และปรมัตถะภพคือการสิ้นสุดแห่งอาสวะกิเลสเพื่อนำตนเข้าสู่บรมสุขอันเป็นดินแดนแห่งพระนิพพานต่อไป

บทความที่สิบ บทความของ ชลธิดา ณ ลำพูน และบุญณัฐ บัวราช เรื่อง **“การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21”** เป็นบทความที่กล่าวถึง นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและการสื่อสาร ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการศึกษาทุกระดับที่ต้องปรับกระบวนการบริหารจัดการและกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การพัฒนามนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดให้มีคุณภาพจะเป็นการปูรากฐานที่สำคัญของการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การบูรณาการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ต้องปรับระบบ กระบวนการ วิธีการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การผลิตสื่อและนวัตกรรม ให้ทันต่อสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ของเด็กในยุคนี้ การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้และความเข้าใจต่อการพัฒนาทักษะและการแก้ไขปัญหาของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีความพร้อมต่อการเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ในสังคม และมีทักษะการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น

บทความที่ยี่สิบเอ็ด บทความของ พระครูปลัดตู่ทัย รตนปญโญ และคณะ เรื่อง “การตระหนักรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจและวิถีชีวิตจากกระบวนการเรียนรู้แบบ **Active Learning** ในศตวรรษที่ 21” เป็นบทความที่กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ในศตวรรษที่ 21 โดยการเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อตระหนักรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ปฏิรูปในรูปแบบระบบการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการสอนแบบบรรยาย เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ การลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแบบเชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนสามารถศึกษา ค้นคว้า ค้นหาคำตอบด้วยตนเองโดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และการจัดกิจกรรม ดังนั้นกระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นจากผู้สอนที่ต้องตระหนักและตื่นตัวกับการถ่ายทอดที่เน้นการลงมือปฏิบัติ ร่วมกันกับผู้เรียน การใช้หลักของกระบวนการแสดงความคิดเห็น การสื่อสาร การหาข้อโต้แย้งเพื่อค้นหาคำตอบ นับได้ว่าเป็นกระบวนการที่ทำทลายและสร้างระบบคิดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบใหม่ สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นจากกระบวนการคิด การหาคำตอบที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และหาจุดลงตัวของการเรียนรู้ให้เกิดความเหมาะสม สามารถยืดหยุ่นระบบการทำงานได้อยู่ตลอดเวลา ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล นับได้ว่าเป็นการศึกษาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบโครงสร้างที่สามารถส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ได้ในอนาคต กับการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning ในศตวรรษที่ 21

บทความที่ยี่สิบสอง บทความของ ศิวาพัชญา บำรุงเศรษฐพงษ์, สวพร บุญญผลานันท์ และเกรียงไกร สัจจะเหตุทัย เรื่อง “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามแนว **OBJECTIVES & KEY RESULTS (OKRs)**” เป็นบทความที่กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา หากนำ OKRs มาใช้ในการบริหารงานด้านวิชาการจะช่วยให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีมากยิ่งขึ้นเพราะ OKRs เป็นการตั้งวัตถุประสงค์ตามที่คุณภาพที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนในแต่ละด้าน โดยหาวิธีการพัฒนา แก้ไขให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ หากทำสำเร็จย่อมจะสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยจะส่งผลดีโดยตรงต่อตัวผู้เรียนที่จะได้พัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้น รวมถึงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู และสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอีกด้วย

กองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจุดประกายมิติการบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ต่อนิสิตบรรพชิต/คฤหัสถ์ และผู้สนใจทั่วไป หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะหรือติชมประการใด กองบรรณาธิการขออ้อมรับไว้ด้วยความขอบพระคุณยิ่ง

พระมหาภาณุวัฒน์ ปฏิภาณเมธี, ผศ.
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

อนุโมทนาภาดา

คณะกรรมการกัลป์กรองบทความ

บทบรรณาธิการ

บทความวิจัย:

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ของนักศึกษา ระดับ บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.....	1
(พระราชปฎิภาณโกศล และกฤตสุขิน พลเสน)	
2. การนำหลักอริยทรัพย์ 7 ไปใช้ในการสร้างความปรองดองของประชาชน จังหวัด ร้อยเอ็ด เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก	9
(ไพรัช พันชมพู่, จุรี สายจันเจียม และเนาวรัตน์ ผดุงกิจ)	
3. คัมภีร์โบราณนครลำปาง: หลักปฏิบัติและกระบวนการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรม.....	19
(อนันต์ อุปสอด และศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์)	
4. กระบวนการเรียนรู้และการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมในคัมภีร์โบราณ นครลำปางสู่สถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง	35
(พระพิษณุพล สุวณฺเณรูป, พระมหาเกียรติ วรกิตติ และพระครูปลัดอุทัย รตนปญโญ)	
5. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการปฏิบัติธรรม ใน รายวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติกรรมฐาน (GS 2006) สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย.....	47
(ประเวช วัฒแก้ว, กฤตสุขิน พลเสน และสิริพร ครองชีพ)	
6. ความรู้ด้านการบริโภคอาหารของพระภิกษุสงฆ์ในจังหวัดศรีสะเกษ	58
(เตชภณ ทองเต็ม และจිරันท์ แก้วมา)	
7. ปัญหาสังคมทาสสำเร็จรูป	75
(ฐาปกรณ์ อ่วมสถิตย์ และพรทิพย์ ช่วยเพล)	
8. การจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเชิงพุทธบูรณาการตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.....	86
(พระใบฎีกาเอกวัฒน์ ฐมมานนโท (เป็งปลุก) และจිරักดิ์ ปันลำ)	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทความวิจัย (ต่อ):	
9. การพัฒนาพฤติกรรมไม่เผาในพื้นที่เสี่ยงตำบลแม่กาจังหวัดพะเยา..... (รักษศรี เกียรติบุตร)	96
10. การศึกษาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคเหนือ (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำพูนลำปาง เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน)..... (ชานิกา ฉัตรสูงเนิน และคณะ)	110
11. วิถีชีวิตท่ามกลางสังคมและวัฒนธรรมมลายูของแรงงานไทย ..... (พระชลฎาณมณี)	124
12. การพัฒนาเมืองโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิให้น่าอยู่..... (ณัฐดนัย แก้วโพนงาม)	135
13. ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ..... (ธีระวัฒน์ แก้วลังกา)	142
14. การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนด้วยเครือข่ายชุมชนปราชญ์ ชาวบ้านโดยใช้วิธีเสริมต่อการเรียนรู้สู่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา ..... (เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ)	154
15. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน..... (จิรนนท์ บุญลวง และศานิตย์ ศรีคุณ)	167
16. ปัจจัยการวิเคราะห์หีสินเชื่อของธนาคารส่งผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของธนาคารแห่งหนึ่ง..... (นิถุมล ทานาค และศักดิ์ชาย นาคนก)	179
17. สภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลในกรณีเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหาร: ศึกษากรณี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์..... (รัชนี้ วิเศษประสิทธิ์)	186

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทความวิชาการ:	
18. แนวทางการจัดการศึกษาของศาสนทายาทในบริบทของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 .... (พระสิทธิศักดิ์ พรหมสิทธิ์ และคณะ)	203
19. เป้าหมายและชีวิตตามช่วงวัยตามแบบสุภาสิตล้านนา..... (สมจันท์ ศรีปรัชยานนท์, พระมหาเกียรติ วรกิตติ และปาณิสรา เทพรักษ์)	220
20. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ..... (ชลธิดา ณ ลำพูน และบุญยณัฐ บัวราช)	235
21. การตระหนักรู้เท่าทันการเปลี่ยนสังคม เศรษฐกิจและวิถีชีวิตจากกระบวนการเรียนรู้ แบบ Active Learning ในศตวรรษที่ 21 ..... (พระครูปลัดอุทัย รตนปัญญา และคณะ)	248
22. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามแนว OBJECTIVES & KEY RESULTS (OKRs)..... (ศิวาพัชญา บำรุงเศรษฐพงษ์, สวพร บุญญผลานันท์ และเกรียงไกร สัจจะเหตุทัย)	258
ภาคผนวก	
ผู้เขียน.....	274
แบบประเมินบทความตีพิมพ์ลงวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง.....	277
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง	280
คำแนะนำสำหรับผู้ตีพิมพ์บทความ	281
ใบสมัครสมาชิก	288